

Tilsynet i henhold til grundlovens § 71

Holmens Kanal 22
1060 København K
Telefon 33 92 93 00
sm@sm.dk
www.socialministeriet.dk

Sagsnr.
2017 - 6657

Doknr.
545317

Dato
21-03-2018

Tilsynet i henhold til grundlovens § 71 har d. 11. december 2017 stillet følgende spørgsmål nr. 20 (alm. del) til børne- og socialministeren, som hermed besvares. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra udvalget.

Spørgsmål nr. 20:

"Ministeren bedes i forlængelse af lukket samråd i § 71-tilsynet den 5. december 2017 (jf. § 71-tilsynet alm. del samrådsspørgsmål A) undersøge følgende, herunder med bistand fra Ankestyrelsen:

- 1) Hvor ofte politiet bistår i forbindelse med, at et barn tvangsfjernes fra hhv. deres biologiske forældre eller deres anbringelsessted, herunder f.eks. fra deres plejeforældre.
- 2) Om et barn kan risikere at blive hentet i barnets skole, daginstitution e.l. for at skulle skifte anbringelsessted eller blive tvangsfjernet fra dets forældre.
- 3) Hvornår politiets involvering i at et barn tvangsfjernes fra deres biologiske forældre eller deres anbringelsessted, herunder f.eks. fra deres plejeforældre, betragtes som tvang, og om det eksempelvis betragtes som tvang, når to betjente møder om i forbindelse med en tvangsfjernelse, og ikke anvender fysisk magt, men det implicit ligger i situationen og det faktum, at politiet er mødt op, at barnet risikerer at blive taget med til et nyt anbringelsessted med fysisk magt, hvis barnet ikke frivilligt følger med.
- 4) Om det er inden for hjemlen i lovgivningen, når en kommune rekvirerer politiet i forbindelse med, at et barn skal flyttes fra dets biologiske forældre eller et anbringelsessted til et andet anbringelsessted, når der ikke er hjemmel i lovgivningen til at tvangsflytte et barn med magt fra et anbringelsessted til et andet. Ministeren bedes i forlængelse heraf ligeledes bekræfte, at ministeren vil over- sende Ankestyrelsens undersøgelse."

Svar:

I forlængelse af mit foreløbige svar af 21. december 2017 følger her min endelige besvarelse:

Ad 1) Når der er truffet afgørelse om en tvangsmæssig foranstaltning, skal afgørelsen effektueres. Dette skal altid ske så skånsomt som muligt, som uddybet under pkt. 3.

Serviceovens § 64 fastsætter særlige regler om effektivering af visse typer afgørelser, herunder anbringelse uden for hjemmet uden samtykke fra forældremyndighedsindehaver og den unge, der er fyldt 15 år.

Her har kommunalbestyrelsen mod behørig legitimation og uden retskendelse adgang til forældremyndighedens indehavers bolig, rum eller gemmer for at eftersøge og medtage barnet eller den unge med henblik på at effektivere afgørelsen, jf. serviceovens § 64, stk. 2.

Kommunen kan endvidere med hjemmel i serviceovens § 64, stk. 4, anmode om politiets bistand ved udøvelsen af denne beføjelse.

Serviceovens § 64 omfatter ikke afgørelser om ændret anbringelsessted uden samtykke fra forældremyndighedsindehaver og den unge, der er fyldt 12 år. Der er således ikke i bestemmelsen hjemmel til, at kommunen kan anmode om politiets bistand ved effektivering af denne type afgørelser, hvor et barn eller en ung flyttes fra ét anbringelsessted til et andet.

Politiet hører under justitsministerens ressortområde, og Børne- og Socialministeriet har derfor anmodet Justitsministeriet om bidrag til brug for besvarelsen af dette punkt. Justitsministeriet har i den forbindelse henvist til ministeriets besvarelse af 8. januar 2018 af spørgsmål nr. 25 (Alm. del) fra § 71-tilsynet.

Det fremgår heraf, at Rigspolitiet bl.a. har oplyst følgende:

"... det vil ikke uden en meget ressourcekrævende manuel gennemgang af samtlige sager være muligt at identificere de sager, der vedrører bistand til kommuner i forbindelse med anbringelse af børn uden for hjemmet."

Jeg henviser i øvrigt til Justitsministeriets bidrag til besvarelsen af § 71-tilsynet alm. del spm. 20 og 23 (folketingsåret 2017-18), som er vedlagt.

Ad 2) Effektivering af en tvangsmæssig afgørelse skal altid ske så skånsomt som muligt.

I nogle tilfælde vil det være nødvendigt at afhente barnet eller den unge i det dagtilbud eller den skole, som han eller hun går i. Dette bør være undtagelsen, og det bør ikke ske, mens der er andre børn eller unge til stede.

Det er vigtigt at understrege, at kommunen ikke med hjemmel i serviceovens § 64 om effektivering af visse typer afgørelser kan anmode om politiets bistand ved en eventuel afhentning af barnet eller den unge i dagtilbud eller skole.

Ad 3) Som beskrevet ovenfor under pkt. 1, gælder der særlige regler i serviceovens § 64 om effektivering af afgørelser om bl.a. anbringelse uden for hjemmet uden samtykke, herunder med politibistand. Bestemmelsen omfatter ikke afgørelser om ændret anbringelsessted.

Det er væsentligt i alle tilfælde, hvor der er truffet afgørelse om at gennemføre en foranstaltning tvangsmæssigt, at den trufne afgørelse gennemføres på en måde, der belaster barnet eller den unge mindst muligt. Heri ligger, at det skal ske så skånsomt og hensynsfuldt som muligt i det enkelte tilfælde. Dette gælder også i de tilfælde, hvor der skønnes behov for at bede om politiets bistand.

I forbindelse med afhentning af barnet eller den unge hos forældremyndighedsindehaveren kan det blive nødvendigt med fysisk fastholdelse, men dette bør så vidt muligt undgås og kan kun foretages af politiet.

Magtanvendelsen skal afpasses efter forholdene i den enkelte situation, og den må ikke gå udover det strengt nødvendige. Det er i det hele taget vigtigt, at politiets bistand skal være en støtte til kommunalbestyrelsens fuldbyrdelse af afgørelsen, således at politiet kun går aktivt ind i fuldbyrdelsen, hvis situationen udvikler sig, så det er absolut påkrævet. Politiets eventuelle anvendelse af magt har hjemmel i politiloven.

Ad 4) Som beskrevet ovenfor, kan kommunalbestyrelsen anmode om politiets bistand ved effektuering af en afgørelse om anbringelse af et barn en eller ung uden for hjemmet uden samtykke, jf. servicelovens § 64.

Hjemlen i servicelovens § 64 omfatter ikke afgørelser om ændret anbringelsessted uden samtykke. Jeg henviser til mit svar på 1. pkt.

På et lukket samråd i § 71-tilsynet den 5. december 2017 om reglerne for politiets bistand ved fuldbyrdelse af afgørelser om anbringelse uden for hjemmet og ændret anbringelsessted uden samtykke blev kommunernes brug af såkaldt "clear-cut" i anbringelsessager også drøftet.

"Clear-cut" er ikke et begreb, der eksisterer i lovgivningen, eller som er alment kendt. Ud fra tidligere spørgsmål fra udvalget og Folketingets Social-, Indenrigs- og Børneudvalg forstår jeg det sådan, at der enten henvises til afgørelser om, at et anbragt barn hjemgives eller flyttes fra ét anbringelsessted til et andet med meget kort varsel, eller til afgørelser om, at samvær eller kontakt til det tidligere anbringelsessted helt afbrydes, jf. SOU alm. del – svar på spm. 52 (folketingsåret 2017-18) og § 71-tilsynet alm. del – svar på spm. 1 (folketingsåret 2017-18).

Under drøftelsen på samrådet gav jeg udtryk for, at jeg gerne ville se på mulighederne for at få Ankestyrelsen til at undersøge kommunernes praksis vedrørende "clear-cut" og ikke politiets eventuelle involvering ved gennemførelse af afgørelser om anbringelse uden for hjemmet eller ændret anbringelsessted uden samtykke. Jeg forstår det sådan, at det er denne undersøgelse, udvalget spørger til.

Jeg kan oplyse, at Ankestyrelsen er ved at gennemføre en undersøgelse af kontinuitet i anbringelsen for børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet. Undersøgelsen vil bl.a. omfatte afgørelser om hjemgivelse eller ændret anbringelsessted, som iværksættes med kort varsel, samt barnets eller den unges eventuelle samvær eller kontakt med et tidligere anbringelsessted efter skift i anbringelsen.

Undersøgelsen ventes afsluttet i løbet foråret 2018 og vil blive oversendt til udvalget til orientering i forbindelse med offentliggørelsen.

Med venlig hilsen
Mai Mercado

Bilag:

Bilag 1: Justitsministeriets bidrag til besvarelsen af § 71-tilsynet alm. del spm. 20 og 23 (folketingsåret 2017-18)

Bilag 2: SOU alm. del – svar på spm. 52 (folketingsåret 2017-18)

Bilag 3: § 71-tilsynet alm del – svar på spm. 1 (folketingsåret 2017-18)